

Ekozakázka vypsaná na ekologické škody

Na které ekologické škody je vypsaná ekozakázka?

Na tzv. staré ekologické zátěže (škody vzniklé před privatizací státních podniků - zejm. chemické závody, zpracování ropy atp.), které se Česká republika zavázala odstranit v tzv. ekologických smlouvách. V prvních letech privatizace bylo rozhodnuto, že podniky budou prodány za cenu „jako by tam žádné škody nebyly“ (zřejmě vzhledem k tomu, že jejich rozsah a ocenění bylo nejasné) a stát se každému kupujícímu v ekologické smlouvě zavázal škody na své náklady odstranit. Tuto agendu spravoval Fond národního majetku, po jeho zániku přešla na ministerstvo financí. Škody jsou po celé republice.

Proč je zadání ekozakázky koncipováno pro jednu firmu?

Z analýzy renomované poradenské firmy A. T. Kearney vyšla tato varianta jako nejlepší, zejména umožňuje zásadním způsobem sanace zrychlit. Jde zjednodušeně řečeno o to, že stát nezadává zakázku na konkrétní práce (jako doposud), ale zadává zakázku na definovaný cílový stav. Logicky musí být jeden partner, který bude vůči ministerstvu financí zodpovědný za průběh a výsledky prací. Neznamená to práci jen pro jedinou firmu - rozsah škod (600 lokalit po celé ČR) přináší nutnost najmout řadu subdodavatelů. (Jde také o širokou paletu prací - od výkopových, stavebně-demoličních, přes dekontaminace vod, zeminy, odstraňování nejrůznějších látek - rtuti, ropných produktů, dioxinů ... To prostě není v silách jediné firmy obsáhnout vlastními silami.) Tím dostanou lokální sanační firmy jistotu práce na několik let dopředu - zatímco dnes musí každou jednu lokalitu vysoutěžít a do poslední chvíle tak neví, zda zakázku mít budou nebo ne, nově jen uzavřou smlouvu se „zastřešující“ firmou (partnerem ČR, vítězem soutěže) a budou vědět, že na tolik a tolik let dopředu mají práci.

Jaké kroky udělá Ministerstvo financí (Ministerstvo životního prostředí), aby nedošlo ke korupci v zadávání této zakázky?

Transparentnost zakázky je zakotvena v podmínkách soutěže. Všechny podstatné dokumenty ministerstvo financí zveřejnilo, kdokoli se mohl podívat a posoudit je. Nad průběhem soutěže standardně bdí nezávislý Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) - už prověřoval vyřazení uchazečů, prověřoval podání Transparency International. Po splnění kvalifikačních předpokladů je jediným hodnotícím kritériem nejnižší cena - neexistuje prostor pro subjektivní hodnocení nabídek.

Je splnění ekozakázky časově omezeno?

Ano. Obecně (i v současném systému) u každé lokality (v rámci zakázky jich je celkem cca 600) stanovuje Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) cílový stav (kolik daných látek tam může

zůstat) a případně i termín, kdy ho musí být dosaženo (to není nezbytně u všech, ale někde ano). Tímto termínem je zhotovitel vázán. (Nedodrží-li, ČIŽP může udělit pokutu.)

Kromě toho ministerstvo financí v rámci zakázky rozdělilo lokality podle časové náročnosti na 3 skupiny s tím, že zhotovitel se je zavazuje ve smlouvě odstranit v termínu a) 3,5 roku b) 6 let c) 7 let.

V jakém stádiu je ekozakázka dnes? A kam bude dál směřovat?

Vyhlášena byla v prosinci 2008, termín byl 3 krát posunut, zatím je stanoven termín na červen 2010, ale již je jasné, že se to nestihne (ministerstvo financí čeká, zda ÚOHS vrátí do soutěže dva vyřazené uchazeče). Viz tiskové zprávy ministerstva financí.

Již od počátku je v ekozakázce zakotvena nutnost, že vybraného vítěze **musí schválit vláda** - pokud ho vláda neschválí (např. když se jí nebude líbit vítězná - nejnižší - cena), **zakázka se vůbec nezadá**. To je jedno z velkých pozitiv zvoleného postupu (tzv. kvazikoncese), u standardní veřejné zakázky by to nebylo možné, i kdyby vítězná cena byla „astronomická“, musel by vítěz zakázku dostat. Proto jsou úplně zbytečné líbivé mediální požadavky na její okamžité zrušení.

Kolik peněz má ministerstvo financí vyčleněno pro tuto zakázku?

Žádné. Jednak v tuto chvíli uchazeči ještě nepředkládají své nabídky, dále odstraňování ekologických škod se hradí z příjmů z privatizace a dividend, tj. v rozpočtu žádnou podobnou položku nenajdeme. Co je předností této zakázky? Umožňuje odklad a navíc zastropuje maximální roční platbu státu, což současný systém neumožňuje. Ministerstvo financí stále opakuje, že uváděných 114 mld. Kč není cena zakázky, ale pouze součet garancí, což je úplně něco jiného. Naopak, cílem ministerstva financí je cenu srazit co nejvíce pod tuto úroveň.

Musí se tento problém řešit v době krize?

Záměr vypsát komplexní ekologickou zakázku schválila vláda ještě před vznikem světové hospodářské krize. K tomu je potřeba dodat, že dvacet let po pádu komunismu byla vyřešena jen malá část těchto škod. Nejen kvůli zdoluhavému systému, ale i proto, že ministr financí z ČSSD (Sobotka) na dva roky zastavil zadávání veřejných zakázek. Kromě toho, ekologické škody mají tendenci se s časem prohlubovat, mohou vznikat a také vznikají havarijní stavy, jejichž řešení je ještě dražší.

Proč je spojován s ekozakázkou Miroslav Kalousek?

Jako ministr financí měl agendu na starosti. Za jeho působení přišlo ministerstvo financí s konceptem komplexní zakázky.